

Nielurisaleikkaus (tonsillektomia)

Nielurisat

Nielurisat ovat samanlaista kudosta kuin imusolmukkeet ja ne sijaitsevat nielun sivuseinämässä. Nielurisat voivat kasvaa niin isoiksi, että ne voivat aiheuttaa suuhengitystä, kuorsausta ja unenaikaisia hengityskatkoksia. Tämä on tavallista erityisesti lapsilla. Toistuvat nielurisatulehdukset ("angiinat") ovat yleisempiä nuorilla ja aikuisilla.

Nielurisaleikkaus

Nielurisaleikkaus tehdään tavallisimmin nielurisojen suuresta koosta johtuvien oireiden tai toistuvien tai pitkäaikaisten nielutulehdusten vuoksi. Leikkaus tehdään yleensä päiväkirurgisena toimenpiteenä. Potilas tulee sairaalaan aamulla sovittuna ajankohtana ja pääsee kotiin samana päivänä.

Leikkauksessa nielurisat poistetaan suun kautta. Leikkausalueen haavan päälle kasvaa uusi limakalvo noin kolmen viikon kuluessa, eikä ompeleita tarvita. Toimenpide tehdään nukutuksessa ja se kestää kokonaisuudessaan noin tunnin. Kotiin pääsee tavallisesti 4–6 tunnin kuluttua leikkauksesta. Jos vointi leikkauksen jälkeen vaatii, yövytään sairaalassa ja kotiin pääsee seuraavana päivänä.

Alle 7-vuotiaan lapsen toisella vanhemmalla on oikeus Kelan korvaukseen leikkauspäivältä. Lääkäri kirjoittaa tarvittaessa tätä varten D-todistuksen. Muista kotihoitopäivistä lääkärintodistusta ei kirjoiteta.

Leikkauksen jälkeen

Toimenpidepäivänä potilas tarvitsee lepoa ja aikuisen valvontaa. Nukutusaineet voivat aiheuttaa pahoinvointia leikkauuspäivänä. Myös väsymys, lievä lämmön nousu ja kurkkukipu, joka voi säteillä korviin, on normaalia 1–2 viikon ajan leikkauksen jälkeen.

Toimenpidepäivänä juomien ja ruokien tulisi olla viileitä ja pehmeitä. Ruokailu voi olla aluksi vaikeaa kivun vuoksi. Juominen on tärkeämpää kuin syöminen. Sopivaa ruokaa ensimmäisinä leikkauksen jälkeisinä päivinä on esimerkiksi jäätelö, mehujää, jogurtti, kiisseli, hedelmäsoseet ja pehmeät ruuat tai sosekeitot jäähdytettyinä. Lämmintä, mutta ei kuumaa ruokaa voi alkaa syödä kolmantena päivänä leikkauksen jälkeen. Ruuan tulee olla pehmeää kahden viikon ajan.

Leikkauksen jälkeen haavapinnalle muodostuu vaalea peite, mikä kuuluu normaaliin paranemiseen. Peitteet irtoavat noin 1–2 viikon kuluessa leikkauksesta. Peitteiden irtoaminen aiheuttaa usein ohimenevää, lievää verenvuotoa. Vuoto voi olla myös runsasta ja vaatia hoitoa.

Peitteet aiheuttavat myös poikkeavan hajun hengitykseen. Purukumin pureskeleminen ja suun huuhteleminen suuvedellä vähentää hajua. Kuorsaus on tavallista muutamana yönä leikkauksen jälkeen johtuen leikkausalueen turvotuksesta.

Kivunhoito

Nielun kipu on pahimmillaan leikkauksen jälkeisinä päivinä ja voi uudelleen voimistua 5–7 päivän kuluttua leikkauksesta. Kipu voi säteillä myös korviin, ja aamuisin kipu voi olla voimakkaampaa. Kipu helpottaa yleensä noin viikon kuluttua leikkauksesta, mutta voi jatkua lievempänä vielä 1–2 viikon ajan.

Kivunhoidossa on tärkeää runsas juominen (aikuisilla vähintään 2 litraa päivässä) ja riittävä kipulääkitys, josta lääkäri kirjoittaa reseptin. Kipulääkettä kannattaa ottaa säännöllisesti noin viikon ajan reseptiin kirjoitetun annosohjeen mukaisesti ja sen jälkeen tarpeen mukaan. Kipulääkkeen ottaminen kannattaa ajoittaa siten, että lääkkeen vaikutus on parhaimmillaan ruokailun aikana. Lääkitys helpottaa nielemistä, mutta se ei poista kokonaan nielemisen aiheuttamaa kipua.

Jälkiverenvuoto

Nielurisaleikkauksen jälkeen syljessä voi näkyä veriviiruja, mikä on normaalia. Yön ajaksi on hyvä kohottaa sängyn pääpuolta, jotta verenpaine olisi mahdollisimman alhainen nielun alueella. Vuoto voi joskus olla runsaampaa ja vaatia sairaalahoitoa. Jälkiverenvuoto on tavallisinta heti leikkauksen jälkeisinä päivinä ja noin viikon kuluttua leikkauksesta, jolloin nielun peitteet irtoavat. Vuotoa voi vähentää imeskelemällä jääpaloja ja laittamalla kylmäpakkauksen niskaan. Suuhun tuleva veri on hyvä sylkeä pois, sillä nielty veri aiheuttaa pahoinvointia.

Jälkiverenvuodon ehkäisemiseksi on tärkeää välttää kahden viikon ajan verenpainetta nostavia tekijöitä, kuten fyysistä räsitusta, saunomista, kuumia suihkuja ja kylpyjä sekä ja auringossa olemista. Sairausloman pituus on aikuisilla yleensä kaksi viikkoa. Lapsille suositellaan kotihoitoa 10 päivän ajan. Jälkitarkastusta ei yleensä tarvita.

Ota yhteys sairaalaan, jos

- nielusta tai nenästä alkaa vuotaa verta runsaammin kuin muutaman viirun verran, eikä vuoto asetu jääpussien avulla 10–15 minuutissa
- kuume nousee yli 38 asteen
- vointi huononee, ilmenee oksentelua ja voimattomuutta
- kurkkukipu on sietämätöntä säännöllisestä kipulääkityksestä huolimatta
- nesteiden nieleminen ei onnistu.

Yhteystiedot ympäri vuorokauden

Korvapäivystys T-sairaala, puh. 02 313 1525 (Savitehtaankatu 7, 20540 Turku)

6.2.2026